

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006.

TÁRSADALOMISMERET

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Projektmunka

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Az útmutató témánként, azonos felépítéssel készült. Először a projekt készítés folyamatának értékelését tartalmazza, majd a projekt tartalmának pontozását adja meg, végül a szóbeli vizsgán elhangzó projektvédelem szempontjait közli.

A témák sorrendje:

1. Helyi jelentőségű természeti vagy építészeti értékek megőrzésének környezetvédelmi jelentősége (3. oldal)

- Mutassa be vagy tervezze és szervezze meg, illetve vegyen részt egy helyi környezetvédelmi cél megvalósításáért küzdő civil szervezet tevékenységében!
- Mutassa be, hogy környezetében milyen helyi értékek, milyen társadalmi megmozdulásnak köszönhetően kerültek helyi védelem alá, milyen volt a védelem alá helyezés társadalmi visszhangja, és ismertesse a helyi védelem alá helyezés fontosságát, jogi feltételeit!

2. Nemzetközi szolidaritás (18. oldal)

- Mutassa be egy nemzetközi szolidaritási akció vagy segélyszervezet célkitűzését, a cél megvalósítását, annak következményeit és társadalmi visszhangját!
- Készítsen lakóhelyén felmérést a nemzetközi szolidaritással kapcsolatos attitűd témájában vagy a témához kapcsolódó saját készítésű kampányötleteinek várható fogadtatásáról!

3. Nem vagyok egyedül – egy szubkultúrához tartozó csoport élete (31. oldal)

- Mutasson be egy, a környezetében előforduló szubkultúrához tartozó csoportot, és ismertesse milyen célja, értelme van a csoporthoz tartozásnak!
- Elemezze, milyen szerepe van a személyiségfejlődésben, identitásalakulásban egy csoporthoz, közösséghez való csatlakozásnak!

Az útmutató felépítése a témákon belül

I/A Írásbeli vizsga (Maximálisan adható 80 pont)

I./1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan adható 30 pont)

I./2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan adható 50 pont)

I./2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

I./2.2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

I./2.2. a) Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyagok értékelése

I./2.2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

I./2.3. Szervezésen alapuló projekt

I./2.3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

I./2.3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

I/B Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan adható 10 pont)

Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie. (A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait viszont a vizsgát lebonyolító iskolának kell elkészítenie.)

I. Helyi jelentőségű természeti vagy építészeti érték megőrzésének környezetvédelmi jelentősége

- Mutassa be vagy tervezze és szervezze meg, illetve vegyen részt egy helyi környezetvédelmi cél megvalósításáért küzdő civil szervezet tevékenységében!
- Mutassa be, hogy környezetében milyen helyi értékek, milyen társadalmi megmozdulásnak köszönhetően kerültek helyi védelem alá, milyen volt a védelem alá helyezés társadalmi visszhangja, és ismertesse a helyi védelem alá helyezés fontosságát, jogi feltételeit!

I./A Írásbeli vizsga (Maximálisan adható 80 pont)

I./1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan adható 30 pont)

A szaktanár a projektmunka elkészítésének egész folyamatát értékeli. Neki kell meggyőződnie arról, hogy a vizsgázó önállóan készíti-e el dolgozatát, végzi kutatási tevékenységét. Az önálló tevékenység nem zárja ki külső segítség igénybevételét, de ez elsősorban tanácsadást, speciális eszközök (pl. filmfelvevő, vágóasztal, riporter magnó stb.) használatának segítségét jelenti. Különösen fontos, hogy módja legyen a szaktanárnak, például a szervezéssel kapcsolatos műfajok választása esetén, az egész munkafolyamat követésére, abban a vizsgázó szerepének egyértelmű megállapítására.

Amennyiben arra az értékelési szempontra, hogy a vizsgázó egyéni, önálló részvétele a projektkészítés folyamatában nulla pontot ad a projektvezető tanár, azaz úgy értékeli, hogy a vizsgadarab más személy szellemi terméke, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet a következő vizsgaidőszakban.

A projektkészítés folyamata közel ugyanolyan fontos az érettségi vizsgán, mint maga a kész vizsgadarab tartalma és formája. A készítés folyamatát a tanár csak a konzultációkon keresztül tudja nyomon követni, ezért a jelölt számára a konzultációkon való részvétel, és az arra való felkészülés kötelező. Amennyiben a jelölt egyetlen konzultáción sem jelenik meg, vagy ha részt vesz, de teljesen felkészületlenül érkezik, és a szaktanár a munkáját ebből a szempontból nulla ponttal értékeli, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A készítés folyamatának értékeléséhez nélkülözhetetlen, hogy a tanuló munkanaplót vezessen. Amennyiben a jelölt nem készít munkanaplót, nem adja le a kész dolgozat mellékleteként, akkor a „munkanapló folyamatos vezetése” szempontra nulla pontot ad, a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A szaktanárnak a továbbiakban értékelni kell az egyes részfeladatokat; a hipotézisalkotást, a tervezet vagy hálótér készítését, a nyers változat minőségét.

Fontos szempont az is, hogy a diák mennyire tud kooperálni a projektvezetővel, útmutatásait, a konzultáción hallott tanácsait mennyire képes beépíteni tevékenységébe. Több műfaj esetén a diákkal együtt részt vesznek a projektmunkában más személyek is (interjú alanyok, kérdőíves felmérés válaszadói, rendezvényszervezés segítők stb.), ezáltal a tanulónak módja van bizonyítani kapcsolatteremtő és kapcsolatfenntartó készségét és kommunikációs képességeit is. A bibliográfia összeállítása nem szorítkozhat a témával kapcsolatos cikkek címeinek összegyűjtésére, a tartalmukat is meg kell ismernie a jelöltnek, az olvasottakat pedig hasznosítania kell kutatásában.

A projektkészítés folyamatában a jelöltnek legalább az elérhető 30 pontból 3 pontot kell elérnie a vizsga folytatásához.

I/1. A helyi környezetvédelem témájú projektérettségi készítési folyamatának értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgáló önálló részvétele a projektkészítésében		Önállóság a helyi környezetvédelemmel kapcsolatos téma feldolgozásában.	0-2	2
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés az elemzés elkészítéséhez.	0-4	4
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldó képesség, széleskörű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés; a környezetvédelem témájának kiválasztásával kapcsolatos vizsgálói motivációk, s a témaválasztás indoklása. • Tervezet illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersvázlatot illetve részfejezet elkészítése. 	0-4 0-2 0-2 0-2 0-2	14
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0-2 0-2 0-4 0-2	10
Összesen (maximum)				30

I./2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

A projektek megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót:

- 1) Írásos dolgozat típusú projekt
- 2) Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
- 3) Szervezésen alapuló projekt

1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, utópiát, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, esettanulmányt, publicisztikai típusú riportot, oknyomozó riportot, iskolaújságot, abban megjelenő cikksorozatot.

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, a fotósorozatot, az iskolarádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, az audiovizuális interjút, tematikus faliújság-sorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 10 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 40 pont).

3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezésének tervét, az iskolán kívüli közéleti akció szervezését, a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt, környezetvédelmi akció szervezését soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3-5 oldal. Ha a témavezető tanár nincs jelen a diák által megszervezett rendezvényen, az írásos anyagnak ennél részletesebbnek kell lennie a diák munkájának értékeléséhez. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 30 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 20 pont).

Amennyiben a tanuló az utolsó konzultáció befejezéséig nem határozza meg dolgozata műfaját, a tanár feladata annak eldöntése, hogy melyik műfajcsoportba sorolja be a leadott vizsgadarabot. Választását, amennyiben kevert műfajok alkalmazásáról van szó, értékelésében röviden indokolnia kell.

A kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékelése során a jelöltnek legalább 5 pontot el kell érnie ahhoz, hogy a vizsgát folytathassa.

I./2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

A helyi környezetvédelem tárgyú dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, dokumentumelemzés, kérdőíves felmérés, írásos formában beadott szociológiai interjú, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat.

A vizsgadarab elkészítéséhez a diák készíthet kérdőívet vagy interjúkat diaktársaival, helyi lakosokkal, önkormányzati képviselőkkel, a környezetvédelem iránt elkötelezettekkel, esetleg építészekkel, környezetvédelemmel foglalkozó szakemberekkel. A környezetvédelmi szempontok mellett fontos a környezetvédelmi érték védelmének társadalmi visszhangjának vizsgálata is. Előtérbe kerülhetnek önkormányzati rendeletek, újságcikkek, helyi tv és rádióadások tartalmának elemzése. Alapvető elvárás, hogy az elméleti ismeretekből levonható következtetések valóban a vizsgázó saját lakóhelyére vonatkozzanak. A feladatot ellátó helyi védelem bemutatása nem szorítkozhat a védelem alá vétellel kapcsolatos döntések közlésére. „Mutassa be vagy tervezze és szervezze meg, illetve vegyen részt egy helyi környezetvédelmi cél megvalósításáért küzdő civil szervezet tevékenységében” feladat sokféle műfaj kipróbálására ad lehetőséget. Természetesen az írásos dolgozat elfogadható akkor is, ha nem kerül sor a kampány tényleges lebonyolítására, a feladatmegoldás az írásos dolgozat műfajában szorítkozhat pusztán a megtervezésre! Írásos típusú dolgozat esetében a kampánytervhez készített vizuális produktumokat illusztrálásként értékeljük, az érzelmi, felhívó funkció minőségét csak kisebb mértékben vegyük figyelembe.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó idézőjellel vagy más módon nem jelezte, az adott dolgozatrészt a tanár húzza át, és jelölje a margón az eredeti forrást. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszáma tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10-12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12-15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül). Amennyiben a terjedelem nem éri el az előírtat, akkor „Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő” szempontra nulla pontot kell adni. Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

A helyi környezetvédelem témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szempon		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0-2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgálóhoz méltó, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0-2 0-2 0-2 0-6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a helyi környezetvédelem témájával, és mozgósító kampány céljával összhangban van; figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2	
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a helyi környezetvédelem fontosságát, a természeti vagy építészeti érték bemutatását állítja a középpontba, illetve egy tudatos védelem alá vétel érdekében folyó kampány tervét tartalmazza, és az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet, eredményt, ez lehet riport, interjú, felmérés, dokumentumok összehasonlítása, ill. kampány- vagy PR-terv, esetleg saját kampányötlet stb. 	0-4 0-4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, információk komplex kezelése, szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. Információit többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (környezetvédelmi, önkormányzati, jogi, építészeti, kulturális, biológiai, ökológiai területéről, a média világából). • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, pl. önkormányzati rendelet, helyi védelem, növénytelepítés, földtani alakzat, tájképi alakzat, élőhely, jövő iránti felelősség, ökológia, zöldmozgalom stb. 	0-6 0-2 0-2	36	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, pl. vizsgálhatja az egyéni felelősség, az önkormányzati és társadalmi felelősség kérdését, a védelem alá vétel gazdasági költségeit és környezeti előnyeit. A helyi védelem alá vétel melletti és elleni érveket egyaránt felvet, empátiával kezeli a helyi védelem alá vétel miatt hátrányba kerülők szempontjait is. • Képes a felmérések, kérdőívek, dokumentumelemzések vagy sajtóviták alapján következtetések levonására, különösen a védelem alá vétel várható következményeit gondolhatja végig. 	0-2 0-2 0-2		
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (az első feladat választása esetében) vagy a célra (kampány tervezése esetében) épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére, a védelem alá vétel érdekében folytatható kampányok hatékonyságának mérlegelésére. 	0-2 0-2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a vizsgázó lakóhelyéhez. A vizsgált adatok, gazdasági jellemzők aktuálisak. Fontos szempont, hogy a vizsgázó a környezetvédelem érdekében folytatható kampányt nem elvontan, hanem saját szűkebb környezetére, esetleg lakóhelyére, iskolájára tervezi, alkalmazza.	0-2		

	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét a helyi védelem alá vétel értelméről, vagy a mozgósító-kampányok jelentőségéről, hatékonyságáról.	0-4		
Összesen:				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

I./2.2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

A helyi környezetvédelem témájáról készült projektterettségi várható műfajai ebben a műfajcsoportban az iskolarádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozat, film, reklámfilm, rádióreklám, szórólap, audiovizuális interjú, tematikus faliújság-sorozat, plakátsorozat.

A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyagok értékelésére maximum 10 pont adható. Magában a képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelésének maximuma 40 pont.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen - az iskolának is rendelkezésére álló eszközön hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, ill. formátumra történő átmásolásra.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó nem jelezte, a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt esetében a plágium módjáról a tanár készítsen írásos feljegyzést. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió illetve televízió részére készített műsor legalább 4-10 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3-5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3-5 részből áll, a film legalább 5-20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10-15 képből áll.

a) A helyi környezetvédelem témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése					
Vizsgáló neve:					
Szemponatok			Pont	Max. pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a helyi környezetvédelem elméleti ismereteihez és a vizsgáló lakóhelyének konkrétumaihoz vagy egy a védelem alá vétel érdekében folyó kampány bemutatásához igazodik, és sor kerül a cél megvalósíthatóságának értékelésére is.	0-2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes a lényegi elemek, a környezetvédelmi, ökológiai, társadalmi, gazdasági, önkormányzati, civilszféra, médiavilág ok-okozati kapcsolatainak, összefüggéseinek felismerésére.	0-2		
	A projekt-munka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges (pl. technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző) elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a helyi védelem alá vétel jogszabályait, és a környezetvédő kampányok hatásmechanizmusának, jogszabályainak, ismeretét tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza.	0-4		
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0-2	2	
Összesen:				10	

b) A helyi környezetvédelem témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab értékelése					
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére (a védelem alá vétel előnyeit, nehézségeit, bírálatát ismerteti), mozgósít. • Jól megállapítható a szerző saját véleménye a helyi védelem alá vétel értelméről, az érdekében szervezett kampányok hatékonyságáról, szükségességéről vagy értelméről, esetleg az elkészített kampányanyagok lehetőségeiről, sikereiről, korlátairól. 	0-2	10		
		0-6			
		0-2			
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0-4	8		
	0-2				
	0-2				
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a helyi környezetvédelem témájával, az érdekében szervezett kampányok hatásaival összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2		
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a választott témának, a környezetvédelem célkitűzéseit saját lakóhelyén állítja a középpontba, illetve egy a védelem alá vétel érdekében folyó kampány tervét tartalmazza, betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0-2		

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések (pl. az a védelem alá vétel fontossága és a pillanatnyi gazdasági hátrány). • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, a védelem alá vétel érdekében folyó kampányban több szempontból érvel vagy próbál hatni. 	0-4	22	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Ábrázolhatja az egyéni felelősség és a környezeti érték kapcsolatát, ill. az önkormányzati rendeletek szerepét, bemutathatja a helyi társadalom különböző csoportjainak eltérő álláspontját a környezetvédelem fontosságáról, a gazdaság, a turizmus, építészet és a környezetvédelem összefüggéseit. • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl. képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0-4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz (pl. az adott időszak önkormányzati eredményeit, média cikkeit vizsgálja, friss adatokkal dolgozik), a helyi viszonyokhoz (pl. a vizsgázó iskolájára, lakóhelyére szabottan készül el a kampányterv).	0-2		
Összesen (maximum):				40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt):				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

I./2.3. Szervezésen alapuló projekt

Egy helyi jelentőségű természeti vagy építészeti értékek megőrzésének környezetvédelmi jelentősége című téma feldolgozható szervezésen alapuló projekt műfaji keretei között is. Különösen a második választható feladat „Mutassa be vagy tervezze és szervezze meg, illetve vegyen részt egy helyi környezetvédelmi cél megvalósításáért küzdő civil szervezet tevékenységében”- kínálja ezt a feldolgozási módot: kampányrendezvény, diákfórum, kiállítások, előadások vagy előadássorozat, iskolai reklámkampány (plakátokkal, iskolarádiós és televíziós műsorokkal) megszervezésével. De az első; „Mutassa be, hogy környezetében milyen helyi értékek, milyen társadalmi megmozdulásnak köszönhetően kerültek helyi védelem alá, milyen volt a védelem alá helyezés társadalmi visszhangja, és ismertesse a helyi védelem alá helyezés fontosságát, jogi feltételeit!”- is lehetőséget ad olyan összejövetel, rendezvénysorozat megszervezésére, amelyen diákok, lakóközösségek vagy egy-egy társadalmi közösség tagjai beszélgethetnek a védelem alá vétel hatásáról, esetleg szakemberek közönség előtti vitájára is sor kerülhet.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak, az elvárhatónak megfelelőnek, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy eléri a 30-35 órát. Ellenkező esetben „A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó, az elvárhatónak megfelelő” szempontra az értékelő tanár adjon nulla pontot. Döntését írásban indokolja is meg! Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Amennyiben a dolgozat és a szervezőmunka alapján nem egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, akkor erről az értékelő tanár készítsen írásos feljegyzést, adjon az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

A szervezőmunka értékeléséhez (különösen akkor, ha az értékelő nem volt jelen az adott rendezvényen, nincs személyes tapasztalata a szervezés, tervezés körülményeiről) nélkülözhetetlen az írásos kommentár, és a tartalomgazdag portfólió. Az elkészített írásbeli munka ajánlott terjedelme 3-5 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül).

		a. A helyi környezetvédelem témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése		
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0-4	4	
Formai és terjedelmi követelmények megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0-4	8	
		0-2		
		0-2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére.	0-4	18
		Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére.	0-2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására.	0-2	
		A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására.	0-2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	A helyi környezetvédelemmel kapcsolatos elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez kapcsolódó marketing- és PR-tevékenységhez kapcsolódó elméleti ismeretek megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít a szervezés jogi, személyi és gazdasági feltételeire.	0-4	
			0-4	
Összesen:			30	

b. A helyi környezetvédelem témájú szervezési feladat lebonyolítási módjának értékelése				
Szemponatok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó (30-35 óra), az elvárhatónak megfelelő.	0-2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként, résztvevőként.	0-4	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0-2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0-2		
Szervező-készség, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> helyi környezetvédelemhez, a védelem alá vételhez kapcsolódó kampányhoz tervezett időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása megfelelő, a kampány üzeneteinek átadására is alkalmas, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	0-2	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló ismeri a kitűzött céltevékenységhez kapcsolódó intézmények, a képviselőtestület, közösségi, egészségügyi, civil- és marketing szervezetek működésének sajátosságait. 	0-2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0-2		
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és probléma megoldó képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) tényezők megoldását a vizsgázó megtervezte. 	0-2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, ill. az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, ill. reagált a felvetésekre. 	0-2		
Összesen (maximum):			20	
Szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt):			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

I/B Szóbeli vizsga**A projekt munka megvédésének értékelése
(Maximálisan adható 10 pont)**

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védelem során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projekt munkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság által felteendő kérdésekre is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

Vizsgázó neve:		
Szemponatok, kompetenciák a helyi környezetvédelem témájú projektérettségi megvédéséhez		
Szemponatok	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása. Nemcsak a helyi környezetvédelem elméletét vizsgálja, hanem hangsúlyt helyez helyi kampány eredményeinek, nehézségeinek, hatékonyságának bemutatására is. Kampány tervezése esetén behatárolja annak célközönségét. Legalább kétféle megközelítési módot alkalmaz.	6	
Ismerteti a projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát. A vizsgázó képes saját projekt munkájának eredményét, erényeit ismertetni. Keresi, magyarázza az esetleges kudarcok okát.	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása. A vizsgázótól elvárható a projekt témájához kapcsolódó legfontosabb szakszavak (önkormányzati rendelet, helyi védelem, növénytelepítés, földtani alakzat, tájképi alakzat, élőhely, jövő iránti felelősség, ökológia, zöldmozgalom stb.), és választott műfaja jellegzetes szakszókincsének megfelelő használata.	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés.	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége.	2	
Összesen:	20	
Végző pontszám (összesen/2):	10	

*A jobb differenciálás érdekében az egyes részekre viszonylag sok pont adható, az egységes vizsgaértékelést az teszi lehetővé, hogy az így kapott eredményt megfelezzük. Mindig a végeredményt kerekítjük a diáknak kedvezőbben, tehát felfelé.

II.**Nemzetközi szolidaritás**

- Mutassa be egy nemzetközi szolidaritási akció vagy segélyszervezet célkitűzését, a cél megvalósítását, annak következményeit és társadalmi visszhangját!
- Készítsen lakóhelyén felmérést a nemzetközi szolidaritással kapcsolatos attitűd témájában vagy a témához kapcsolódó saját készítésű kampányötleteinek várható fogadtatásáról!

II./A Írásbeli vizsga (Maximálisan adható 80 pont)**II./1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan adható 30 pont)**

A szaktanár a projektmunka elkészítésének egész folyamatát értékeli. Neki kell meggyőződnie arról, hogy a vizsgázó önállóan készíti-e el dolgozatát, végzi kutatási tevékenységét. Az önálló tevékenység nem zárja ki külső segítség igénybevételét, de ez elsősorban tanácsadást, speciális eszközök (pl.: filmfelvevő, vágóasztal, riportermagnó stb.) használatának segítségét jelenti. Különösen fontos, hogy módja legyen a szaktanárnak, például a szervezéssel kapcsolatos műfajok választása esetén, az egész munkafolyamat követésére, abban a vizsgázó szerepének egyértelmű megállapítására.

Amennyiben arra az értékelési szempontra, hogy a vizsgázó egyéni, önálló részvétele a projektkészítés folyamatában nulla pontot ad a projektvezető tanár, azaz úgy értékeli, hogy a vizsgadarab más személy szellemi terméke, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet a következő vizsgaidőszakban.

A projektkészítés folyamata közel ugyanolyan fontos az érettségi vizsgán, mint maga a kész vizsgadarab tartalma és formája. A készítés folyamatát a tanár csak a konzultációkon keresztül tudja nyomon követni, ezért a jelölt számára a konzultációkon való részvétel, és az arra való felkészülés kötelező. Amennyiben a jelölt egyetlen konzultáción sem jelenik meg, vagy ha részt vesz, de teljesen felkészületlenül érkezik, és a szaktanár a munkáját ebből a szempontból nulla ponttal értékeli, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A készítés folyamatának értékeléséhez nélkülözhetetlen, hogy a tanuló munkanaplót vagy kommentárt vezessen. Amennyiben a jelölt nem készít munkanaplót vagy kommentárt, nem adja le a kész dolgozat mellékleteként, akkor a „munkanapló folyamatos vezetése” szempontra nulla pontot ad, a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A szaktanárnak a továbbiakban értékelni kell az egyes részfeladatokat; a hipotézisalkotást, a tervezet vagy hálóterv készítését, a nyers változat minőségét.

Fontos szempont az is, hogy a diák mennyire tud kooperálni a projektvezetővel, útmutatásait, a konzultáción hallott tanácsait mennyire képes beépíteni tevékenységébe. Több műfaj esetén a diákkal együtt részt vesznek a projektmunkában más személyek is (interjú alanyok, kérdőíves felmérés válaszadói, rendezvényszervezés segítők stb.), ezáltal a tanulónak módja van bizonyítani kapcsolatteremtő és kapcsolatfenntartó készségét és kommunikációs képességeit is.

A bibliográfia összeállítása nem szorítkozhat a témával kapcsolatos cikkek címeinek összegyűjtésére, a tartalmukat is meg kell ismernie a jelöltnek, az olvasottakat pedig hasznosítania kell kutatásában. A projektkészítés folyamatában a jelöltnek az elérhető 30 pontból legalább 3 pontot kell elérnie a vizsga folytatásához.

II/1. Nemzetközi szolidaritás című projektérettségi készítési folyamatának értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgáló önálló részvétele a projektkészítésében		Önállóság a nemzetközi szolidaritás téma feldolgozásában.	0-2 2	
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés az elemzés elkészítéséhez.	0-4 4	
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldó képesség, széleskörű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. • Portfoliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés, a nemzetközi szolidaritás, felelősség téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgálói motivációk és a témaválasztás indoklása. • Tervezet illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersváltozat illetve részfejezet elkészítése. 	0-4 0-2 0-2 0-2 0-2	14
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló vagy a kommentár és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0-2 0-2 0-4 0-2	10
Összesen (maximum):			30	

II./2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

A projektek megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót:

- 1) Írásos dolgozat típusú projekt
- 2) Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
- 3) Szervezésen alapuló projekt

1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, utópiát, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, esettanulmányt, publicisztikai típusú riportot, oknyomozó riportot, iskolaújságot, abban megjelenő cikksorozatot.

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, a fotósorozatot, az iskola rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, az audiovizuális interjút, tematikus faliújság-sorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 10 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 40 pont).

3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezésének tervét, az iskolán kívüli közéleti akció szervezését, a játékonysági rendezvény lebonyolításában történő részvételt, környezetvédelmi akció szervezését soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3-5 oldal. Ha a témavezető tanár nincs jelen a diák által megszervezett rendezvényen, az írásos anyagnak ennél részletesebbnek kell lennie a diák munkájának értékeléséhez. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 30 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 20 pont).

Amennyiben a tanuló az utolsó konzultáció befejezéséig nem határozza meg dolgozata műfaját, a tanár feladata annak eldöntése, hogy melyik műfajcsoportba sorolja be a leadott vizsgadarabot. Választását, amennyiben kevert műfajok alkalmazásáról van szó, értékelésében röviden indokolnia kell.

A kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékelése során a jelöltnek legalább 5 pontot el kell érnie ahhoz, hogy a vizsgát folytathassa.

II./2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

A nemzetközi szolidaritás témakörét bemutató dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, dokumentumelemzés, kérdőív, interjú, oknyomozó riport, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat, A vizsgadarab elkészítéséhez a diák készíthet kérdőívet vagy interjúkat helyi lakosokkal, fiatalokkal, vagy iskolatársaival.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó idézőjellel vagy más módon nem jelezte, az adott dolgozatrészt a tanár húzza át, és jelölje a margón az eredeti forrást. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10-12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12-15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül). Amennyiben a terjedelem nem éri el az előírtat, akkor „Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő” szempontra nulla pontot kell adni. Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

A Nemzetközi szolidaritás témáját tárgyaló írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0-2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0-2 0-2 0-2 0-6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a nemzetközi szolidaritást, vagy az azzal kapcsolatos attitűdöt vizsgáló tartalommal összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2	36
	A feladat megértése, a probléma felismerése, problémamegoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a nemzetközi szolidaritás témának, a nemzetközi felelősség, problémáját állítja a középpontba, vagy egy segélyszervezet működésével foglalkozik, és az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet, esetleg eredményt, ez lehet riport, interjú, felmérés, dokumentum összehasonlítás, tapasztalatok egybevetése. 	0-4 0-4	
	A projekt elméleti megalapozása, információk komplex kezelése, szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A produktumhoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. Információit többféle műveltségi területről szerzi (pl. történelem, etika, jog, szociológia, média világa). Képes az eltérő forrásból származó információk ötvözésére. Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása). A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, pl.: nemzetközi szolidaritás, nemzetközi felelősség, UNESCO, harmadik világ, ENSZ, karitatív tevékenység stb. 	0-6 0-2 0-2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. • A vizsgázó képes összefüggések felismerésére, vizsgálhatja az egyéni és az állami felelősség kérdéseit, a segélyszervezetek működésének jellemzőit. Feltárhatja a katasztrófák vagy a terror áldozatai iránt érzett együttérzés megnyilvánulási formáit, a pénzadományok és a korrupció összefüggéseit. Vizsgálhatja a különböző jótékonyági rendezvényeket eredményező motivációkat, és azok tapasztalatait is, foglalkozhat annak elemzésével, hogy mennyire érvényesíthető a „ne halat adj, hanem hálót a halászathoz” gondolat stb. • Képes következtetések levonására, különösen a felelősség kérdéskörét gondolhatja végig, vagy az adományozás ill. a segélyre várás várható lélektani és emocionális, vagy tudati következményeit mérlegelheti. 	0-2		
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre vagy a célra épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére, a nemzetközi szolidaritás kérdéskörének bizonyos szempontú értékelésére. 	0-2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, fontos szempont, hogy a kérdést ne elvontan, hanem egy a vizsgázó által választott segélyakció vagy segélyszervezet működésén át vizsgálja, vagy saját felmérésén alapulnak. Adatai aktuálisak.	0-2		
	Önkifejező képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét a nemzetközi szolidaritásról kialakított saját álláspontját.	0-4		
Összesen:			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

II./2.2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

A nemzetközi szolidaritás témáját elemző projektérettségi várható műfaja esettanulmány, tényfeltáró vagy oknyomozó riport, interjú, audiovizuális produktum, tematikus faliújság-sorozat, esetleg dokumentumfilm.

A projekt elbírálásához feltétel egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyagok értékelésére maximum 10 pont adható.

Magának a képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelésének maximuma 40 pont.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen - az iskolának is rendelkezésére álló eszközön, hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, ill. formátumra történő átmásolásra.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó nem jelezte, a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt esetében a plágium módjáról a tanár készítsen írásos feljegyzést. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió illetve -televízió részére készített műsor legalább 4-10 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3-5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3-5 részből áll, a film legalább 5-20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10-15 képből áll.

a) A Nemzetközi szolidaritás témát tárgyaló képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Vizsgáló neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a nemzetközi szolidaritás bemutatásához igazodik, sor kerül a cél megvalósíthatóságának értékelésére is.	0-2	8
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes a lényegi elemek kiemelésére, a társadalmi, gazdasági, szociológiai vagy etikai összefüggések felismerésére.	0-2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges (pl. technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző) elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a nemzetközi szolidaritás kérdéskörével kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza az érettségiző.	0-4	
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0-2	2
Összesen (maximum):			10	

b) A Nemzetközi szolidaritás témát tárgyaló képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab értékelése

Szempontok	Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	• A projekt a vizsgáló saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti.	0-2	10
	• A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, képes érzelmi hatások (empátia, felelősségérzés stb.) felkeltésére.	0-6	
	• Jól megállapítható a szerző saját véleménye a nemzetközi szolidaritás kérdésköréről, az általa vizsgált szervezet fontosságáról, hatékonyságáról, a segélyezés értelméről.	0-2	

Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség		<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0-4 0-2 0-2	8	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a nemzetközi szolidaritás témával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes, utalhat a választott műfajra.	0-2	22	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a szolidaritási attitűd témának, a nemzetközi szolidaritás problémáját állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0-2		
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések. • Targyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja. 	0-4 0-4		
K O M P E T E N C I Á K	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Ábrázolhatja pl. a nemzetközi segélyszervezetek működését, egy akció megszervezését vagy jellemző attitűdöket. • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl. képanyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0-4 0-4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a helyi viszonyokhoz, vagy egy konkrét nemzetközi szervezethez.	0-2		
Összesen (maximum):				40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt):				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

II./2.3. Szervezésen alapuló projekt

A Nemzetközi szolidaritás című téma feldolgozható szervezésen alapuló projekt keretei között is. A tanuló helyi vagy iskolai szinten meghívhat szakembereket nemzetközi szervezet magyar vonatkozásainak bemutatására egy iskolai rendezvénysorozatra, de szervezhet fórumot a nemzetközi szolidaritás megvitatására fiatalok számára is. A várható műfajok: vitorsorozat, közéleti (diák)fórum, előadássorozat szervezése, vagy speciálisan egy jótékonyági rendezvény vagy segélyszervezet szervezési munkáinak dokumentálása.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak, az elvárhatónak megfelelőnek, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy eléri a 30-35 órát. Ellenkező esetben „A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó, az elvárhatónak megfelelő” szempontra az értékelő tanár adjon nulla pontot. Döntését írásban indokolja is meg! Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Amennyiben a dolgozat és a szervezőmunka alapján nem egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, akkor erről az értékelő tanár készítsen írásos feljegyzést, adjon az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

A szervezőmunka értékeléséhez (különösen akkor, ha az értékelő nem volt jelen az adott rendezvényen, ezért nincs személyes tapasztalata a szervezés, tervezés körülményeiről) nélkülözhetetlen az írásos kommentár, és a tartalomgazdag portfólió. Az elkészített írásbeli munka ajánlott terjedelme 3-5 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül).

a) A Nemzetközi szolidaritás kérdését vizsgáló szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0-4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0-4	8	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. 	0-2		
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0-2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a nemzetközi szolidaritás témájú rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat.	0-4	18
		Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére is.	0-2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, pl. a katasztrófák ill. egyházi ünnepek után fokozódó segélyezés, a sikertelen segélyezés és korrupció kapcsolatát, az attitűd és a támogatás mértéke közti viszonyt. A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására.	0-2	
A projektmunka elméleti megalapozása	Részben a nemzetközi szolidaritás megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, részben a szervezéshez kapcsolódó jogi, marketing- és PR-tevékenységhez kapcsolódó elméleti ismeretek megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít szervezés jogi, gazdasági feltételeire.	0-4	0-4	
Összesen:			30	

b) A Nemzetközi szolidaritás kérdését vizsgáló szervezési feladat lebonyolítás módjának értékelése				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munka-végző és kezdeményező képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó, az elvárhatónak megfelelő. .	0-2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, ön maga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként, résztvevőként.	0-4	4	
Figyelem-felkeltés és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0-2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0-2		
Szervező-készség, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A szervező munkájához kapcsolódó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	0-2	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló ismeri a kitűzött céltevékenységhez kapcsolódó intézmények; közösségi szervezetek, stb. működésének sajátosságait. 	0-2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0-2		
Helyzet-felismerő, konfliktus-kezelő és probléma-megoldó képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) tényezők megoldását a vizsgázó megtervezte. 	0-2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, ill. az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, ill. reagált a felvetésekre 	0-2		
Összesen (maximum):			20	
Szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt):			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

II/B Szóbeli vizsga**A projektmunka megvédésének értékelése**
(Maximálisan adható 10 pont)

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védelem során a vizsgáló röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgáló felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgáló projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság által felteendő kérdésekre is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

Szemponatok, kompetenciák a Nemzetközi szolidaritás témáját tárgyaló projektérettségi védésének értékeléséhez		
Vizsgáló neve:		
Szemponatok	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása. Nemcsak bemutatja a nemzetközi szolidaritás eszméjét, hanem ezt mint gyakorlati tevékenységet is ismerteti, mind a jó gyakorlatok, mind a felmerülő problémák felvillantásával. Mindkét esetben legalább kétféle megközelítési módot alkalmaz.	6	
A projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát ismerteti. A vizsgáló képes saját projektmunkájának eredményét, erőnyeit ismertetni, az esetleges kudarcok okát keresi, magyarázza.	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása. A vizsgázótól elvárható, hogy a projekttémájához kapcsolódó szakszavak (pl. nemzetközi szolidaritás, nemzetközi felelősség, UNESCO, harmadik világ, ENSZ, karitatív tevékenység) és választott műfaja jellegzetes szakszókincsének megfelelően használata.	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataartás, lényegkiemelés.	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége.	2	
Összesen:	20	
Végső pontszám (összesen/2):	10	

*A jobb differenciálás érdekében az egyes részekre több pont adható, az egységes vizsgaértékelést az teszi lehetővé, hogy az így kapott eredményt megfelezzük. Mindig a végeredményt kerekítjük a diáknak kedvezőbben, tehát felfelé.

III.

Nem vagyok egyedül – egy szubkultúrához tartozó csoport élete

- Mutasson be egy, a környezetében előforduló szubkultúrához tartozó csoportot, és ismertesse milyen célja, értelme van a csoporthoz tartozásnak!
- Elemezze, milyen szerepe van a személyiségfejlődésben, identitásalakulásban egy csoporthoz, közösséghez való csatlakozásnak!

III./A Írásbeli vizsga (Maximálisan adható 80 pont)

III./1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan adható 30 pont)

A szaktanár a projektmunka elkészítésének egész folyamatát értékeli. Neki kell meggyőződnie arról, hogy a vizsgázó önállóan készíti-e el dolgozatát, végzi kutatási tevékenységét. Az önálló tevékenység nem zárja ki külső segítség igénybevételét, de ez elsősorban tanácsadást, speciális eszközök (pl.: filmfelvevő, vágóasztal, riportermagnó stb.) használatának segítségét jelenti. Különösen fontos, hogy módja legyen a szaktanárnak, például a szervezéssel kapcsolatos műfajok választása, esetén az egész munkafolyamat követésére, abban a vizsgázó szerepének egyértelmű megállapítására.

Amennyiben arra az értékelési szempontra, hogy a vizsgázó egyéni, önálló részvétele a projektkészítés folyamatában nulla pontot ad a projektvezető tanár, azaz úgy értékeli, hogy a vizsgadarab más személy szellemi terméke, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet a következő vizsgaidőszakban.

A projektkészítés folyamata közel ugyanolyan fontos az érettségi vizsgán, mint maga a kész vizsgadarab tartalma és formája. A készítés folyamatát a tanár csak a konzultációkon keresztül tudja nyomon követni, ezért a jelölt számára a konzultációkon való részvétel, és az arra való felkészülés kötelező. Amennyiben a jelölt egyetlen konzultáción sem jelenik meg, vagy ha részt vesz, de teljesen felkészületlenül érkezik, és a szaktanár a munkáját ebből a szempontból nulla ponttal értékeli, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A készítés folyamatának értékeléséhez nélkülözhetetlen, hogy a tanuló munkanaplót vezessen. Amennyiben a jelölt nem készít munkanaplót, nem adja le a kész dolgozat mellékleteként, akkor a „munkanapló folyamatos vezetése” szempontra nulla pontot ad, a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A szaktanárnak a továbbiakban értékelni kell az egyes részfeladatokat; a hipotézis-alkotást, a tervezet vagy hálóterv készítését, a nyers változat minőségét.

Fontos szempont az is, hogy a diák mennyire tud kooperálni a projektvezetővel, útmutatásait, a konzultáción hallott tanácsait mennyire képes beépíteni tevékenységébe. Több műfaj esetén a diákkal együtt részt vesznek a projektmunkában más személyek is (interjúalanyok, kérdőíves felmérés válaszadói, rendezvényszervezés segítői stb.), ezáltal a tanulónak módja van bizonyítani kapcsolatteremtő és kapcsolatfenntartó készségét és kommunikációs képességeit is. A bibliográfia összeállítása nem szorítkozhat a témával kapcsolatos cikkek címeinek összegyűjtésére, a tartalmukat is meg kell ismernie a jelöltnek, az olvasottakat pedig hasznosítania kell kutatásában.

A projektkészítés folyamatában a jelöltnek legalább az elérhető 30 pontból 3 pontot kell elérnie a vizsga folytatásához.

III./1. A szubkultúrák tárgyú projektérettségi készítési folyamatának értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgáló önálló részvétele a projektkészítésében		Önállóság a szubkultúrákkal kapcsolatos téma feldolgozásában.	0-2	2
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés az elemzés, esetbemutatás elkészítéséhez.	0-4	4
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldó képesség, széleskörű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. • Portfoliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés; a szubkultúrák témájának kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk, a témaválasztás indoklása. • Tervezet illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersvázlat illetve részfejezet elkészítése. 	0-4 0-2 0-2 0-2 0-2 0-2	14
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 	0-2 0-2 0-4 0-2	10
Összesen (maximum)				30

III./2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

A projekt megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót:

- 1) Írásos dolgozat típusú projekt
- 2) Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
- 3) Szervezésen alapuló projekt

1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, utópiát, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott pszichológiai jellegű interjút, esettanulmányt, publicisztikai típusú riportot, oknyomozó riportot, iskolaújságot, abban megjelenő cikksorozatot.

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, a fotósorozatot, az iskolarádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, az audiovizuális interjút, tematikus faliújság-sorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 10 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 40 pont).

3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezésének tervét, az iskolán kívüli közéleti akció szervezését, a jótékonysági rendezvény lebonyolításában történő részvételt soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3-5 oldal. Ha a témavezető tanár nincs jelen a diák által megszervezett rendezvényen, az írásos anyagnak ennél részletesebbnek kell lennie a diák munkájának értékeléséhez. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 30 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 20 pont).

Amennyiben a tanuló az utolsó konzultáció befejezéséig nem határozza meg dolgozata műfaját, a tanár feladata annak eldöntése, hogy melyik műfajcsoportba sorolja be a leadott vizsgadarabot. Választását, amennyiben kevert műfajok alkalmazásáról van szó, értékelésében röviden indokolnia kell.

A kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékelése során a jelöltnek legalább 5 pontot el kell érnie ahhoz, hogy a vizsgát folytathassa.

III./2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

A szubkultúrák tárgyú dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, dokumentumelemzés, kérdőíves felmérés, írásos formában beadott pszichológiai interjú, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat.

A vizsgadarab elkészítéséhez a diák készíthet kérdőívet vagy interjúkat diáktársaival, helyi lakosokkal, önkormányzati képviselőkkel, esetleg szociális munkával, pszichológiai gondozással foglalkozó szakemberekkel. Alapvető elvárás, hogy az elméleti ismeretekből levonható következtetések valóban a vizsgázó saját környezetére vonatkozzanak.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó idézőjellel vagy más módon nem jelezte, az adott dolgozatrészt a tanár húzza át, és jelölje a margón az eredeti forrást. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszáma tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10-12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12-15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül). Amennyiben a terjedelem nem éri el az előírtat, akkor „Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő” szempontra nulla pontot kell adni. Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

III/2.1. A szubkultúrák témájú írásos dolgozat típusú projekt értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szempontok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0-2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (10-15 oldal). A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	0-2 0-2 0-2 0-6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a szubkultúrák témájával, és a mozgósító kampány céljával összhangban van; figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2	36
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a szubkultúrák elemzését tartalmazza, és az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet, eredményt; ez lehet riport, riportsorozat, pszichológiai interjú, felmérés, stb. 	0-4 0-4	
	A projekt elméleti megalapozása, információk komplex kezelése, szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A témához kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. Információit többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (pszichológiai, szociológiai területről, a média világából). Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása). A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, pl. szubkultúra, identitás, értékorientáció, serdülőkor, válság, deviancia, lázadás stb. 	0-6 0-2 0-2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, pl. vizsgálhatja az egyéni fejlődéstörténetet, amely a szubkultúrához való csatlakozáshoz vezetett, a csoportdinamikai jelenségeket a szubkultúrához tartozó csoportban; a csoport vonzerejét, megtartó erejét, a csoporthoz tartozás szociális előnyeit és hátrányait stb. • Képes a felmérések, kérdőívek, interjúk alapján következtetések levonására, különösen a társadalmi beilleszkedési problémákat gondolhatja végig. 	0-2		
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére, mely a szubkulturális csoporthoz való csatlakozás okait, célját, eredményét vizsgálja. 	0-2		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a vizsgázó lakóhelyéhez. A vizsgált adatok, pszichológiai jellemzők aktuálisak. Fontos szempont, hogy vizsgálatait nem elvontan, hanem saját szűkebb környezetére alkalmazza.	0-2		
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét a szubkulturális csoporthoz tartozás értelméről, funkciójáról.	0-4		
	Összesen:			50	
Tanári vélemény, aláírás:					

III./2.2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

A szubkultúrához való csatlakozás témájáról készült projektérettségi várható műfajai ebben a műfajcsoportban az iskolarádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozat, film, pszichológiai interjú, tematikus faliújság-sorozat.

A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyagok értékelésére maximum 10 pont adható. Magában a képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelésének maximuma 40 pont.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen, az iskolának is rendelkezésére álló eszközön hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, ill. formátumra történő átmásolásra.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó nem jelezte, a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt esetében a plágium módjáról a tanár készítsen írásos feljegyzést. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió illetve televízió részére készített műsor legalább 4-10 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3-5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3-5 részből áll, a film legalább 5-20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10-15 képből áll.

a) A szubkultúrák témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése					
Vizsgáló neve:					
Szemponatok			Pont	Max. pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a szubkultúrák elméleti ismereteihez és a vizsgáló lakóhelyének konkrétumaihoz vagy egy helyi szubkulturális csoport bemutatásához igazodik.	0-2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes a lényegi elemek, ok-okozati összefüggések felismerésére a szubkulturális csoportok kialakulása, szerveződése, a tagok csatlakozása, és más egyéb lényeges szempontok figyelembe vételével.	0-2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges (pl. technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző) elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a szubkulturális szokások és a társadalmi elvárások ismeretét tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza.	0-4		
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, és nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	0-2	2	
Összesen:				10	

b.) A szubkultúrák témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab értékelése				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére (szubkulturális csoport előnyeit, nehézségeit, bírálatát ismerteti). • A szerző megfogalmazza saját, önálló véleményét (esetlegesen elemzi saját attitűdjének változásait is) a szubkulturális csoportokkal kapcsolatban. 	0-2	10	
		0-6		
		0-2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	0-4 0-2 0-2	8	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a szubkultúrák témájával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a választott témának, a saját lakóhelyén egy szubkulturális csoport életét, működését állítja a középpontba; betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0-2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések (pl. nevelési, alkalmazkodási problémák, beilleszkedési nehézségek, önértékelési zavar és a szubkultúra felé tendáló értékorientáció ok-okozati kapcsolatai). Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja. 	0-4	22	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Ábrázolhatja a lakókörnyezetében előforduló, valamely szubkultúrához tartozó csoport életét, szokásait, illetve azt az egyéni életutat, amely a szubkulturális csoporthoz való csatlakozást, a csoportban való megmaradást, vagy a csoport elhagyását eredményezte. A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl. képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	0-4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz (pl. az adott időszak eseményeit, média cikkeit vizsgálja, friss adatokkal dolgozik).	0-2		
Összesen (maximum):				40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt):				50	
Tanári vélemény, aláírás:					

III./2.3. Szervezésen alapuló projekt

A Nem vagyok egyedül című téma feldolgozható szervezésen alapuló projekt műfaji keretei között is, például diákfórum, kiállítások, kerekasztal-beszélgetés, előadások vagy előadássorozat (plakátokkal, iskolarádiós és televíziós műsorokkal) megszervezésével. Lehetőséget ad olyan összejövétel, rendezvény megszervezésére, amelyen esetleg pszichológus, szociológus szakemberek bevonásával közönség előtti beszélgetésre is sor kerülhet.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak, az elvárhatónak megfelelőnek, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy eléri a 30-35 órát. Ellenkező esetben „A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó, az elvárhatónak megfelelő” szempontra az értékelő tanár adjon nulla pontot. Döntését írásban indokolja is meg! Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Amennyiben a dolgozat és a szervezőmunka alapján nem egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, akkor erről az értékelő tanár készítsen írásos feljegyzést, adjon az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

A szervezőmunka értékeléséhez (különösen akkor, ha az értékelő nem volt jelen az adott rendezvényen, nincs személyes tapasztalata a szervezés, tervezés körülményeiről) nélkülözhetetlen az írásos kommentár, és a tartalomgazdag portfólió. Az elkészített írásbeli munka ajánlott terjedelme 3-5 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül).

a) A szubkultúrák témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0-4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített. Szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0-4 0-2 0-2	8	
K O M P E T E N C I A	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére.	0-4 0-2	18
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására.	0-2 0-2	

A projekt munka elméleti megalapozása	A szubkultúrákkal kapcsolatos elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez kapcsolódó marketing- és PR-tevékenységhez kapcsolódó elméleti ismeretek megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít a szervezés személyi, pszichológiai és gazdasági feltételeire.	0-4		
		0-4		
Összesen:			30	

b.) A szubkultúrák szervezési feladat lebonyolítási módjának értékelése				
Szemponatok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó (30-35 óra), az elvárhatónak megfelelő.	0-2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként, résztvevőként.	0-4	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelem felkeltése ötletes, többfajta információhordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0-2 0-2	4	

Szervezőkész- ség, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A szubkulturális csoportok életét bemutató, vagy ahhoz kapcsolódó kiállításához, előadások szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. • A tanuló ismeri a kitűzött céltevékenységhez kapcsolódó intézmények, közösségi, egészségügyi, és civil szervezetek (pl. pszichiátriai gondozók, drogközpontok, családsegítő szolgálatok) működésének sajátosságait. • Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0-2 0-2 0-2	6	
Helyzetfelis- merő, konfliktuske- zelő és problémameg- oldó képesség	<ul style="list-style-type: none"> • A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) tényezők megoldását a vizsgázó megtervezte. • A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, ill. az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, ill. reagált a felvetésekre. 	0-2 0-2	4	
Összesen (maximum):			20	
Szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt):			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

III/B Szóbeli vizsga**A projektmunka megvédésének értékelése
(Maximálisan adható 10 pont)**

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védelem során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság által felteendő kérdésekre is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

Vizsgázó neve:		
Szemponatok, kompetenciák a szubkulturák témájú projektérettségi megvédéséhez		
Szemponatok	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása. Nemcsak a szubkulturális csoportok kialakulásának elméletét vizsgálja, hanem hangsúlyt helyez helyi társadalmi események, nehézségek bemutatására is. Legalább kétféle megközelítési módot alkalmaz.	6	
Ismerteti a projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát. A vizsgázó képes saját projektmunkájának eredményét, erőseit ismertetni. Keresi, magyarázza az esetleges kudarcok okát.	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása. A vizsgázótól elvárható a projekttémájához kapcsolódó legfontosabb szakszavak (pl. szubkultúra, identitás, értékorientáció, serdülőkor, válság, deviancia, lázadás stb.), és választott műfaja jellegzetes szakszókincsének megfelelő használata.	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témátartás, lényegkiemelés.	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége.	2	
Összesen:	20	
Végső pontszám (összesen/2):	10	

*A jobb differenciálás érdekében az egyes részekre viszonylag sok pont adható, az egységes vizsgaértékelést az teszi lehetővé, hogy az így kapott eredményt megfelezzük. Mindig a vég-eredményt kerekítjük a diáknak kedvezőbben, tehát felfelé.